

BUDAPEST FŐVÁROS XIII. KERÜLET ALPOLGÁRMESTERE

Tárgy: Tájékoztató a XIII. kerületi
Kábítószerügyi Egyeztető Fórum
működésének tapasztalatairól

Tisztelt Polgármester Úr!

A XIII. kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum alapvető küldetése- a nemzeti Drogstratégia célkitűzéseinek alkalmazása a helyi szinten megfogalmazott igényekre, szükségletekre, a helyi stratégia megvalósításának koordinálása, összhang teremtése a helyi szereplők között- nem változott.

A Képviselő Testület legutóbb 2016. június 23-án tárgyalta a „Beszámoló a Budapest Főváros XIII. kerületi és Mentálhigiénés és Drogstratégiában meghatározott feladatok időarányos végrehajtásáról” szóló előterjesztést.

A Stratégiában meghatároztuk a rövid-, közép- és hosszú távú célokat, mely lehetővé teszi a tervszerű, tudatos munkát.

A KEF tevékenysége a tagszervezetek programjai, rendezvényei során valósul meg. A Fórum keretében az elnök és a két szakmai társelnök vezetésével 35 tagszervezet képviselői dolgoznak a közös célért, a legális és illegális drogokkal összefüggő problémák megelőzéséért és szakszerű kezeléséért. A Fórum tagjai a kerületi nevelési, oktatási és közművelődési intézmények, a civil szervezetek, egyházak, Gyermekjóléti Központ, Rendőrség, Polgárőrség, Drogambulancia, Védőnői Szolgálat, GYIÖK stb. munkatársai. Három munkacsoportban, éves cselekvési terv szerint – legalább negyedévenkénti személyes találkozással – dolgoznak.

A működés anyagi feltételeit az önkormányzat éves költségvetése biztosítja a 8205 *Bűnmegelőzési oktatás címről*. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma - NCSSZI által meghirdetett pályázatokon évente sikeresen részt vettek. Az itt nyert összeggel egészítették ki az Önkormányzat költségvetésében rendelkezésre álló összeget. 2016-ban az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával a KEF 300.000-Ft támogatásban részesült. A pályázati (KAB-KEF-15-A-22480) forrás KEF koordinációs tevékenységre és Nyílt nap szervezésre volt fordítható. Elszámolási határidő: 2016.03.31. A Minisztérium döntése alapján 2016-ban a kábítószerügyi pályázatok kezelése a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalhoz került át, így a korábban tavasszal kiírt kábítószerügyi pályázatok felhívása idén őszre toldott át. Jelenleg a pályázatok elbírálása zajlik. Jelentős hatása a tagság egyre gazdagodó kapcsolati tőkéje. Ennek köszönhetően tudják, hova forduljanak, kit hívnak, ha segítségre szoruló fiatalokkal vagy családdal kerülnek kapcsolatba.

A KEF működése négy nagy területet ölel át:

Koordinációs tevékenység, mely a résztvevő szervezetek, szakemberek munkájának összehangolását, folyamatos kapcsolattartást és szakmai segítségnyújtást jelent elsősorban.

A keresletcsökkentés során a fogyasztóvá válás megelőzése, önismeret-, személyiség-, testi-lelki egészség fejlesztése; szabadidős alternatívák kínálása a legfontosabb feladat.

Ártalomcsökkentéskor a drogot használók segítése, a társadalomba való visszavezetésük történik.

A kínálatcsökkentés a drog terjesztésének akadályozását, csökkentését jelenti.

Az elmúlt két évben az NCSSZI által kezelt, de az emberi Erőforrások Minisztériuma által támogatott KEF pályázatok már nem tették lehetővé a szervezetfejlesztési tréningek megvalósítását, ezért 2016. május 24 - én a csapat meghívta Gáspár Gabriella szupervízor,

coach szakembert és vezetésével Work-shopot tartottunk ahol főként a kerületi KEF bővítéséről, újjászervezéséről volt szó.

Ennek gyakorlati megvalósulása 2016 júniusában elkezdődött. A KEF szakmai társelnöke egyesével személyesen felkereste a KEF tagszervezetek képviselőit és aláírta a megerősítő tagsági nyilatkozatot. Régóta közös cél, hogy a kerületi háziorvosokat, gyermekorvosokat érzékenyítsük a drog probléma iránt, ezért őket arra kérték, hogy lépjenek be a Fórumba. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a gyermekorvosok nyitottabbak a belépési nyilatkozat aláírásával kapcsolatosan. A szervezeten belüli kapcsolatépítés mellett cselekvő részesévé vált a Fórum a kerületi rendezvényeknek. Szorosabbá vált az együttműködés fővárosi, országos szervekkel, – különös tekintettel a működés és szakmai továbbképzések kapcsán. A KEF kerületi, fővárosi és országos kapcsolatai, nyilvános megjelenéseik a *mellékletben* kerülnek felsorolásra.

2016. 02. 18-án második alkalommal került megrendezésre a XIII. ker. KEF Nyíltnapja.

A résztvevők a délelőtt során színvonalas szakmai előadásokat hallgathattak meg. Többek között Kapitány-Fövény Máté (PhD) – Nyíró OPAI „*Volt Egy Szer: virtuális eszközök használata a serdülőkori szerhasználat prevenciójában és a szülők pszichoedukációjában*” című előadását, valamint Mészáros Piroska (addiktológiai konzultáns) – Nyíró OPAI „*Hétköznapi tabu*” című előadását. Kapitány Krisztián (mentor) bemutatta a megjelenteknek az MRE KIMM Fiatalkorúak Drogterápiás Otthonát.

A délutáni program során a XIII. kerületi KEF tagszervezeteinek bemutatkozó standjaival ismerkedhettek meg az érdeklődők (KEF; XIII. ker. Rendőrkapitányság; XIII. ker. Védőnői Szolgálat; Nyíró Gyula Kórház - OPAI Drogambulancia; GYIÖK; Civil szervezetek; XIII. ker. Prevenciók Központ stb...). Drogprevenciók programjaikon (részeg szemüveg; bábjáték; bűnmegelőzési társasjáték; prevenciók stúdió; állatterápiás foglalkozás; talpra állt szenvedélybeteg stb...). közel 250 fő vett részt.

A keresletcsökkentés elsősorban megelőző tevékenység. Jelentős területe az iskolai drogprevenció, mely a tanítási év keretébe ágyazva működik. A tanórán kívüli egészségmegőrző, betegségmegelőző szemléletű tevékenységek száma kerületi közoktatási intézményeinkben kiemelkedően magas. Minden iskola rendelkezik egészségfejlesztési programmal, drogstatégiával, melyek összhangban állnak a kerületi stratégiával. Az intézményekben segítő szakemberek – gyermekvédelmi felelős, pszichológus, mentálhigiénikus, fejlesztő pedagógus – jelenlétével gazdagítják a tanulók harmonikus személyiségfejlődését. Megkülönböztetett figyelmet szentelünk arra, hogy az iskolai egészségnevelő órák 50%-a személyiségfejlesztő (önismereti) óra legyen, ahogyan azt a stratégia javasolja.

A kerületi nevelési és oktatási intézményekben évek óta rendszeresen jelen vannak tagszervezeteink, így a XIII. kerületi Védőnői Szolgálat, a Nyíró Gyula Kórház OPAI és a Prevenciók Központ egészségnevelő és drog-prevenciók foglalkozásai összehangoltan zajlanak. A fiatalok által kedvelt, osztály- vagy klubkeretben játszható „KIABÁL” bűnmegelőzési társasjáték elsősorban a 13-15 éves korosztálynak nyújt segítséget a bűnmegelőzés, áldozattá válás témakörében. A rendőrség D.A.D.A. programjában hagyományosan 9 általános iskola és 1 gimnázium vesz részt.

A kliensek által jelzett drogproblémákat – fogyasztóvá, függővé válást, kezeléseik lehetőségét, rehabilitációt – a Prevenciók Központ családgyógyozói közvetítik a megfelelő szakemberek és intézmények felé.

A XIII. ker. Jogi és Közbiztonsági Bizottság 300.000-Ft vissza nem térítendő támogatásban részesítette a Prevenciók Központ pályázatát, mely során kortárssegítő képzést szerveztek az

intézményben. A kortárssegítők olyan felkészült fiatalok, akik az egykorú társak (osztálytársak, barátok) között alapvetően meglévő élethelyzetükből, korukból adódó hasonlóságokat, azonosulási képességet mozgósítva, mellérendelt szerepből tudnak segítséget nyújtani. Gyakran az összekötő, a híd szerepét töltik be a fiatalok és a segítő szakemberek között. Az iskola vagy az utca világát kötik össze a segítő intézményekkel, az éjszakai szórakozóhelyek életét a nappal igénybe vehető segítséggel, a tizen- és huszoneves fiatalok világát a felnőttekével.

A Budapest Főváros XIII. ker. Önkormányzat Prevenációs Központjában kiemelkedő szerepet kapnak a szenvedélybetegségekkel, drogfogyasztással és ezek megelőzésével, kezelésével, kapcsolatos beszélgetések, csoportfoglalkozások és táborok.

Csoportjaik a gyerekek igényeihez mérten kerültek kialakításra, ami folyamatosan bővül, megújul.

Hétfőnként tartják a Previ Chef foglalkozást, ahol az intézmény adta lehetőségeket kihasználva, a tankonyhában, a gyerekekkel közösen kiválasztott receptet készítik el. A foglalkozás során a gyerekeknek megtanítják az alapvető konyhai szabályokat (kézmosás, higiénia), valamint az ételt is közösen készítik el, amit a végén a gyerekek elfogyasztanak.

A Previ Chef-el párhuzamosan a Prevenáció Stúdióban Previ Rap foglalkozást tartanak a csellengő nagykamasz csapatnak. Hétfőn késői kezdéssel a Previ Dance csoporton táncolhatnak a fiatalok.

Keddenként tartják a kisebb korosztálynak (7-12 év) a Previ Press foglalkozást, ahol az újságírás és riport készítés mellett egy-egy karaoke szám előadására is sor kerül.

A szerdai Previ Stúdió programon jellemzően a nagyobb korosztály (12-16) vesz részt, itt a zenehallgatás és a karaokezás a legkedveltebb tevékenység.

Havonta pénteken kerül megrendezésre a biztonságos szórakozás jegyében a Previ Buli, amin a 10-18 éves kor közötti szórakozni vágyó fiatalok vesznek részt.

- Évi több mint 1400 gyerek, akik részt vesznek a prevenációs foglalkozásokon.
- Utcai szociális munka során több mint 400 gyermeknek segítettek.
- Kéthavi rendszerességgel kiadásra kerül a Previ Info újság, amit a csoportokra járó gyerekekkel közösen szerkesztenek.
- Önkéntesen iskolai szociális munkát végeznek, jelenleg kilenc általános iskolában.

2016-ban is lehetőséget kapott a Prevenációs Központ nyári napközis táboroztatást szervezni. A nyári programot 2016. június 20 és augusztus 26. között (50 munkanap) valósították meg családgondozók, diákmunkások és gyakornok közreműködésével. A táborban minden héten 25 gyermeket fogadtak, rájuk más-más izgalmas programok vártak.

A 10 hét alatt számos külsős és tematikus programban vehettek részt a gyerekek. Megismerkedhettek a fotózással, kézműveskedhettek, sportolhattak. Meglátogatták az Állatkertet, a Tropicariumot, kiállításra és múzeumba jártak.

A Prevenációs Központ évente táborot szervez kriminalizálódott, deviáns kamaszkorúak, illetve a központtal kapcsolatba kerülő 8-18 év közötti fiúk-lányok részére, bűnelkövetővé vagy áldozattá válásuk megelőzésére, társas kapcsolataik javítására. A táborok egészségügyi programja nagy figyelmet szentel a droggal kapcsolatos ismeretek átadására. 2016-ban a Jogi és Közbiztonsági Bizottság támogatásával 13 kamaszt vihettek el Balatonszárszóra nyaralni közel egy hétre (07.22-07.27.). A Prevenációs Központtal kapcsolatba kerülő családok nagy részének nincs módja gyermekeiket nyaralni vinni, közös programokat szervezni, felügyelni a gyerekek szabadidős tevékenységét, ezért fontos volt a táboroztatás megszervezése. A tábor, a tavalyihoz hasonlóan a fiatalokra leselkedő veszélyekről (dohányzás, alkohol, drog) és a fiatalok világáról szólt. Az egy hét alatt különböző tematikus vetélkedőn, szabadidős foglalkozáson vehettek részt a fiatalok.

Az Erzsébet tábor keretén belül Fonyódligeten 2016. 08. 14-19. között 10 gyermekkel és 2 kísérővel vettek részt. A tábor során rengeteget kirándultak, megismerkedhettek a helyi nevezetességekkel a gyerekek és jutott idő strandolásra is.

2016. 03. 04-én az Iránytű Ifjúsági és Mentálhigiénés Alapítvány a Prevenációs Központban szervezte meg a „Prevent-Art Turné” - Hiteles emberekkel, pozitív szenvedélyekkel, művészetekkel a józanságért - káros viselkedések, szenvedélyek helyett lélek-építő alkotó tevékenységek elnevezésű prevenációs programját, közel 100 fő részvételével.

A programok:

- „Fél lábbal a csúcson” – Szendrő Szabolcs – hegymászó, fotós, a Megszállottak Klubja tagja kiállítása és diavetítéses előadása – „A Börzsönytől a Himalájáig” címmel. –
- „Motiváló kutyák”, „Kutyául vagy...?” - Állat asszisztált foglalkozás – kutyával.”
- Gaál Györgyi, Kutasi Tamara - Mancsos Segítőtársaink Terápiás Állatok és Oktatási Alapítvány munkatársai és a Kutyák...
- Egy talpraállt szenvedélybeteg története – beszélgetés Szilágyi Andrással
- „Útkereső” - Animációs csoportfoglalkozás - Aranymorzsa Egyesület, Ákom-Bákom Bábcsoport
- "Részeg szemüveggel - józanul"
- Alkohol és drog szimulációs szemüvegek – installáció és saját élmény gyakorlat, ügyességi játékok keretében - értékelő lappal.

2016-ban három alkalommal (04.19.;07.18.;10.03.) került megrendezésre a XIII. kerületi Önkormányzat Prevenációs Központjában a veszélyes hulladékok (intravénás droghasználatból származó hulladék) szakszerű összegyűjtéséről szóló képzés. Közel 160 közfoglalkoztatott hallhatott a magyarországi kábítószerhelyzetről, az intravénás szerhasználatról, a közös fecskendő használata miatt terjedő vírusfertőzésekről.

2015. 05.01 – től a XIII. kerületi Önkormányzat Prevenációs Központ hulladékártalmatlanítási szerződést kötött a XIII. kerületi közterületeken eldobált és begyűjtött veszélyes hulladékok szakszerű elszállítására és megsemmisítésére. 2016-ban két alkalommal kellett szállítást kérniük.

Az Ökumenikus Szeretetszolgálat bevonásával 60 férőhelyes nappali ellátást biztosít Önkormányzatunk, ahol droghasználók is elhelyezést nyerhetnek.

Intézményesítve nincs, de a prevenációhoz kapcsolódva – forgó rendszerben – évek óta 3-4 „talpra állt” szenvedélybeteg fiatal foglalkoztatása történik az Iránytű Ifjúsági Alapítvány keretein belül.

A kerületi Rendőrkapitányság, a Közterület-felügyelet és az Angyalföldi Polgárőr Szervezet között többrétegű együttműködés alakult ki. Munkájuk során a szervezetek közös járőrözést tartanak a kerület közterein, aluljáróiban, a Margitszigeten. A járőrök figyelnek a hajléktalanokra, az illegális személtlerakó helyekre, a drog terjesztés helyeire, az engedély nélküli árusokra. 2014 szeptemberétől kéthetente közös éjszakai járőrözés valósul meg a XIII. kerületben, a 18 év alatti fiatalok alkohol és kábítószer fogyasztásának visszaszorítására. 2016-ban megalakult az ifjúságra fókuszáló polgárőr csapat, továbbá több ifi polgárőr lépett be a szervezetbe.

A kerület „kábitószerügyi helyzete” a fő tendenciákat tekintve az országos, ezen belül a budapesti trendhez hasonló képet mutat. A fővárosban drog szempontjából mégis „veszélyeztetett” területeként tartják számon településünket. Tudatosítanunk kell, hogy a nyilvántartott adatok nem az itt élők kábítószer-fogyasztását jelzik, hanem annak az egészségügyben vagy a bűnözésben való lecsapódását, ami nem azonos a lakóhellyel.

A kábítószer-fogyasztókról egzakt adatokat a kezelőhelyektől lehet kapni, ezek száma kerületünkben magas (Drogambulancia, Addiktológiai osztály, az Iránytűben alacsonyküszöbű szolgáltatás, az „elterelés” intézményének működtetése stb.).

Ismert, hogy a XIII. kerületi Rendőrség felderítési aránya meghaladja az átlagost. A kábítószer használatra visszavezethető bűncselekmények száma a felderítés eredményességét is jelzi, nem egyértelmű mérője az esetek sűrűségének.

Fontos, hogy a KEF társszervezetei között kialakult eredményes együttműködés, az eredményes drogprevenciós tevékenység lendülete ne törjön meg.

Az ártalomcsökkentés területén nehéz a lakosság széles tömegeit bevonni az önkéntes segítségbe. Ritkán tapasztaljuk az egymásra figyelést, a kölcsönös segítségnyújtást. A további feladatok között az egyik legfontosabb, legnehezebb terület a lakossági önkéntesség erősítése.

Önkormányzatunk intézmények működtetésével, humánerőforrás- és infrastruktúrafejlesztéssel, a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum létrehozásával és tevékenységének koordinálásával sokat tesz kerületünkben a kábítószer-fogyasztás megelőzése és az ártalomcsökkentés érdekében. Saját intézmények működtetésével, civil szervezetek bevonásával, a KEF szakmai irányításával kialakult az a hálózat, mely eredményesen segíti önkormányzatunkat a drogprevenciós feladatok ellátásában. A KEF az elmúlt években is sokrétű, színvonalas tevékenységet folytatott. A szervezet folyamatos tájékozási és beavatkozási lehetőséget nyújt a káros szenvedélyek kialakulását megelőző és az ártalomcsökkentő erőfeszítésekbe. A területen dolgozó szakemberek véleménye változatlan abban, hogy minden lehetséges módon és eszközzel folytatnunk kell prevenciós szemléletű mentálhigiénés tevékenységünket a kerületi lakosság érdekében. Fontosnak tartjuk, hogy továbbra is kiemelt helyet kapjon a sokszínű drogmegelőzési tevékenység.

Budapest, 2016. november „ „

Holopné Schramek Kornélia

Készítette: Prevenciók Központ
Szociális és Köznevelési Osztály

MELLÉKLET – KEF ülések, megjelenések, konferenciák, szakmai programok

2016. 02. 18-án második alkalommal került megrendezésre a XIII. ker. KEF Nyíltnapja.

2016.02.19-én a TV13 adásában KEF II. Nyíltnap.

2016.03.03-án megjelent Hírnök (XXII. évf. 5. sz.) Tájékoztatás a KEF II. Nyíltnapjáról.

2016. 05. 24-én Gáspár Gabriella szupervízor, coach vezetésével egész napos workshopon vettek részt a KEF tagjai, ahol főként a KEF bővítéséről, újjászervezéséről volt szó.

2016. júniusától megerősítő tagsági nyilatkozatok aláírása, továbbá új tagintézmények beszerzése a KEF munkájába.

2016. 06. 23-án a Budapest Főváros XIII. ker. Önkormányzat képviselőtestülete megtárgyalta és elfogadta a XIII. kerületi Mentálhigiénés és Drogstratégia időarányos beszámolóját.

2016 06. 24-én a XIII. ker. KEF egyik szakmai társelnöke előadást tartott a XIV. kerületi KEF által szervezett szakmai konferencián, ahol bemutatásra került a XIII. kerületben végzett drog-prevenációs munka.

2016. 09.14-én és 09.21-én szakmai megbeszélés a KEF és a Nyíró-OPAI között a kábítószerügyi pályázatokon belüli együttműködés lehetőségeiről.

2016. 10. 27-én KEF ülésen aktualitások megbeszélése, 2017. év cselekvési terv vázlatának összeállítása.